

No: 103 - Mahreç İşareti

ÇARŞIBAŞI KEŞANI

Tescil Ettiren
ÇARŞIBAŞI KAYMAKAMLIĞI

Bu coğrafi işaret, 17.02.2008 tarih ve 26790 sayılı Resmi Gazetede ilan edilmiştir. 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname' nin 12 nci maddesi gereğince 08.06.2004 tarihinden geçerli olmak üzere tescil edilmiştir.

Değişiklik İlanı:

01.02.2019 tarih ve 46 sayılı bülten

Tescil No	: 103
Tescil Tarihi	: 11.11.2008
Başvuru No	: C2004/008
Başvuru Tarihi	: 08.06.2004
Coğrafi İşaretin Adı	: Çarşıbaşı Keşanı
Ürün Adı	: Keşan
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Çarşıbaşı Kaymakamlığı
Tescil Ettirenin Adresi	: Merkez Mah. Milli Egemenlik Cad. No:38 Çarşıbaşı TRABZON
Coğrafi Sınırı	: Çarşıbaşı Kavak köyü olmak üzere Çarşıbaşı ve köyleri
Kullanım Biçimi	: Markalama

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Yörede saf pamuk ipliğinden (40/2, 30/2, 20/2 gibi) ikat tekniği ile boyanarak hazırlanan çözümlü dört ana renk (bayrak kırmızı, optik beyaz, siyah, açık sarı)'ten oluşur. Çözümü hazırlandıktan sonra el tezgâhı üzerinde desen çubukları vasıtası ile şekillendirilerek dokunur. Dokunan ürünün amacına uygun olarak işlenerek tüketicinin beğenisine sunulur.

Çarşıbaşı ilçesinde 350 civarındaki tezgâhta üretilen Keşan bezi kendine has motifler içermektedir. Üretim metodu bölümünde de açıklandığı üzere oluşan bu desenler ve motifler yöreye özgü özelliklerdir. Ayrıca Keşan Bezinin üretimi ve pazarlamasının yaygınlaştırılması amacıyla Çarşıbaşı İlçesi Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı tarafından 1997 ve 1998 yıllarında iki proje uygulanmış ve sonuçlandırılmıştır. İlçede her yıl geleneksel olarak temmuz ayının son haftasında Keşan Festivali düzenlenmektedir

BOYUTLARI: Genellikle yörede geleneksel olarak kullanılan 100 cm-180 cm şeklindedir. El tezgâhlarında en fazla dokunabilecek en 100 cm'dir. Boy olarak kullanım şekline göre kısalıp uzatılabilir. Yörede boyu 1350 metreye kadar varabilir. 100cm'sinde 2500 iplik bulunur.

MOTİF ÖZELLİKLERİ: Ayırt edici motif mihraptır. İkat yapılarak tezgâhta desen çubukları ile 2-3 veya daha fazla basamakla olabilir. Diğer ayırt edici özelliği ise çadır tabir edilen renkli düz iplikler arasındaki ikat yapılarak elde edilen kırmızı, sarı ve beyaz karışımından meydana gelen gölgeli orta kısımdır.

Üretim Metodu

BOYAMADA KULLANILAN KİMYASALLAR:

- 1.Zirnik diye adlandırılan siyah boya
- 2.Zirnik Tuzu
3. Şarabi (Aspo Kırmızı)
- 4.Kasar Suyu; Çamaşır suyundan daha etkili olur ve iplik beyazlaştırmada kullanılır.
- 5.Sarı renk boyası

İPLİK HAZIRLAMADA KULLANILAN ARAÇ VE GEREÇLER:

- 1.Kalem sarma makinesi
- 2.Lastera
- 3.Ölçek Tarağı
- 4.Dönme Dolap

DOKUMADA KULLANILAN ALETLER

Dokuma tezgâhı aşağıda sayılan kısımlardan oluşur.

- 1.Midar (2 adet)
- 2.Tefe yerleşmiş tarak (1 adet)
- 3.Ayakça (midari kontrol ederek hareket ettirir)
- 4.Vernek (Desen Çubuğu)
- 5.Mekik (Dokuma işlevini gerçekleştirir)
- 6.Salmi (Dokunana keşanı saran bölüm)
- 7.sürgü (Mekiğin hareket ettiği bölüm)
- 8.Gön Sürgü içerisinde bulunur. (Mekiğin hareketini sınırlar)
- 9.El ağacı (Tezgâhın gerekli hareketini kontrol eder)
- 10.Salmiyel ağacı (Salmiyi kontrol eder)

İplik Hazırlama: Bobin halinde alınan % 100 pamuk ipliği çağılığa alınarak tasarlanan keşanın şekline uygun olarak dönme dolap üzerinde istenilen uzunluğa göre sarılır. Genel olarak 6 yumaktan oluşan çözgü dönme dolapta ayrı ayrı sarılarak hazırlanır.

Boyama: Dokumada kullanılan çözgüler pamuk ipliğinden ikat tekniği ile boyanarak hazırlanır. İkat tekniği genel olarak dokumadan önce ipliklere uygulanan su geçirmeyen ve neme karşı gelebilen bir madde ile hazırlanan çözgünün belirli aralıklarla sıkıca kapatılarak uygulanan boyama tekniğidir. Başka bir deyişle "ikat" -resistli-boyama tekniklerinden birisidir.

İplikler dokunmadan önce boyanarak desenlendirilmesi olarak tarif edilen ikatları desenlendiren ipliklerin yönü göz önüne alındığında üç sistem bulunmaktadır. Yörede, keşan imali için bunlardan uygulanan sistemde çözgü iplikleri boyanarak ikat kumaşlar, yani "çözgü ikatı" yapılıır.

İplikler düzgün bir biçimde gerilir. Üzerine desen çizilir. Her renk için ayrı ayrı grup bağlamaları yapılır. En koyu renk açık bırakılarak koyudan açığa doğru boyama yapılır. En son en açık renk boyanır. Beyaz kalacak yerler dışında bağlanmış bütün renkler açılmış olur. Desenlerde simetri hakimdir.

Dokuma: Çözgüler el tezgâhına asılır ve ipliklerine ayrıştırılarak sayılır. Desene uygun olarak midara geçirilir. İplikler ayrıştırılmış olarak midarlardan geçtikten sonra çift olarak tarağa alınır.

İki midar ayakçalar yardımıyla hareketlendirilir. Tarak tefeye yerleştirilir. Tezgâhın ayarı yapıldıktan sonra mekiğin sürgü üzerindeki hareketleriyle dokuma yapılır. Verilen ölçülerdeki keşanın dokunması bir kişinin günlük olarak 8 saatlik çalışmasıyla 40-50 günde bitirilir.

Şekillendirme ipliklerin boyanması ile elde edilir.

İşleme: Folklorik olarak Keşandan yapılan ürünler; gömlek, etek, çanta, örtüler, şapkalar, çocuk kıyafetleri, Keşan kumaşı üzerinde kabartma boya yöntemiyle yapılan boyamalar, Keşan kumaşı üzerinde nakış tekniği ile yapılan işlemler, başörtüsü olarak kullanılır.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Çarşıbaşı İlçesi Kavaklı köyü merkez olmak üzere Keşan dokumacılığı çok eski dönemlerden beri ilçede yapılmaktadır. Keşan dokumacılığı ahşap el dokuma tezgâhlarında yapılmaktadır. Ahşap el dokuma tezgâhlarının aksamaları bu işi yapan dokuma ustaları tarafından yapılmaktadır. Ham ipek ve boya alınarak dokuma ustaları tarafından Keşan özelliğine göre elde "İkat" tekniğine uygun olarak boyaması yapılmaktadır.

Denetleme

Denetleme mercii Çağlayancerit Ziraat Odası, Çağlayancerit Belediyesi ve Çağlayancerit İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünden ürün hakkında bilgi sahibi birer temsilciden oluşacaktır.

Denetimler yılda en az iki defa ve şikâyetler üzerine her zaman yapılacaktır.

Ürünün üretimi, pazarlanması ve kullanım biçimi denetlenecektir.